

Издаје Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну ф. 6, за по године ф. 3,
за четврт године фор. 1 и
50 новчића.
За АУСТРО-УГАРСКУ
за годину ф. 6, за по год.
ф. 3, за четврт године ф.
1 и 50 новчића.
За СРБИЈУ за годину
ф. 7, за друге земље ф. 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплату шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорца» на Цетиње, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Дошле шилу се уредиш-
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

Да се разумјемо.

Нашу изјаву у последњем листу мислимо, да ће свако добро разумјети. Иза онога ми неби смо имали ни морали више ништа говорити на не основане гласове и на површно, тако-мислено суђење, које се у новинама показује о устанку и Црној Гори. И доиста не бисмо данас проговарали о томе, да нас не изазваше листови из Србије, које смо последњом поштом добили, и неколика пријатељска писма, у којима нам се каже, да се неки неповољни гласови о устанку и Црној Гори и хотимично измишљају на штету Црне Горе и да се на њу свали кривица, ако збиља овога пута не дође до рата између народа српскога и Турске. Ово пошљедње могли бисмо ласно пропустити без примјетбе, јер смо ми увјерени и најувјеренији да је савршено немогуће наћи и навалити кривицу Црној Гори. Утребају ли докази, доћи ће вријеме и за њих.

Но листовима у нашој посестри-ми Србији ваља још једну да проговоримо, прво, што не може сумње бити, да они желе бити боље обавјештени, и друго, што нам је дужност, коју нам ствар народна налаже, казати им, да гријеше према истини, према братству, заједничком осјећању и тежњама народа у Србији и Црној Гори и напошљедку да не раде ни мало у интересу цијели, коју хоћемо да постигнемо, када заузимају према Црној Гори положај, који њихово пи-сање показује.

Ми смо у прошлом листу замјерили «Шумадији» што је по «Пол. Кор.» казала, да је кнез Никола свјетовао српску владу, да се не противи мирољубивим тежњама кабинета бечкога и петроградскога и што то није не само одбила или бар са сумњом предусрела, него је још додала своју неслану примјетбу: дакле до тога смо дошли, да Црна Гора Србији придикује мир! Ми смо већ казали, да није истина, да је кнез Никола свјетовао српску владу на то.

«Исток», у последњем листу, који смо добили истиче питање: «Да ли је на Цетињу победила српска мисао или сервилност према Горчакову?» Даље подсјећа је: «колико ће морално пропасти, може виђети, (Црна Гора) већ из тога, што међу честитим Бокељима не може да нађе мазги за праћење тајина Турцима у у Никшић».

Што се сервилности тиче могли бисмо «Истoku» одговорити: «варам ни ди ферне швајфен» и т. д. Но ако «Истoku» нико и ништа не стоји на путу да неупотребљава такав говор, нас доиста задржава родољубље и озбиљније схваћање данашњег времена, да му не шљедујемо на томе путу, који не води зближењу.

Друга је примјетба много озбиљнија. Нема никога у свијету који не зна, да је Црна Гора на изјављену жељу устапа и заузимање Аустрије само то допустила, да Турска преко црногорскога земљишта пренесе тајин у Никшић и то колико треба само за дванајест дана. И «Истoku» ипак не смета да каже да је влада црногорска тражила мас-ке! Је ли могуће, да «Исток» није

знао да је влада турска имала пре-нијети тајин и да влада турска није могла наћи маске? И је ли могуће да «Исток» није у стању ни толико разлишљати, да помисли: ко учини то да се маске не нађу? А залуду му је и «П. Л.» био на руци изјављујући: «у паклу је ђаво Бог» а на ове стране да су Црногорци богови. Нама се не чини да је то могуће, а не-ћемо ни то казати, да је «Исток» баш хтјео онако рећи. Него пошто стра-хује, да ће Црна Гора морално про-пасти кажемо му: Боже нам подржи овакво морално пропадање!

«Ослобођење» у једноме чланку говори, како се протурјују гласови о томе, да Црна Гора има уговор са Аустријом о поједи Босне и Херцеговине, с друге стране опет да се погађа с Турском за неке уступке граничне. «Ослобођење» има право ка-же, да такви гласови иду против ратоборности народа у Србији. Но ми смо не један пут казали, да Црна нити се погађа, нити ће се по-гађати с Турском на рачун херцеговачкога устанка, а та-ко исто и глас о уговору Црне Горе с Аустријом проглашујемо као про-сту измишљотину. «Ослобођење» тако и сви други листови у Србији могу за то слободно сузбијати онакве зломишљене гласове и сачувати рато-борност народну, да се не подрије.

И стари «Видов дан» утоио се у «нејасности политике црногорске» покушавао је да нађе свезу међу по-литиком црногорском и ствари на-родном и његово мучно истраживање остало је савршено неуспјешно. Ми не знамо, ко му је у томе крив.

Из ових кратких навода, ви-ди се, да је новинарство у Србији у-дарило у писање, у ствари устанка и Црне Горе, које је неосновано, не-оправдљиво и онако. Рећи ћемо да их је на то навела с једне стране патриотска зебња за ствар народну, с друге стране необавјештеност. За то држимо, да ћемо се само одазвати жељи њиховој, ако им изјавимо ово: Небој-те се ништа. Црна Гора зна шта ра-ди. Она је на путу, на коме, ако се сви састанемо, ето среће и добра. Њезина је политика тако јасна, данас као и прије вагда, да се кроз сваку нејасну појаву добро види. За себе не тражи она никакве користи, ни у Турске ни код сила. Ви кажете: Ср-бија ће ратити, Црна Гора ће за њом. Неоправдана је дакле свака зебња, а сумњичење је недостојно, небратско. Да изречемо пресуду, имаћемо времена. Кад Србија зарати, а Црна Гора не хтједне рат и изостане, онда ће вам се и «Г. Црногорца» придружити, да је ана-тематисемо. Но дотле немојмо упирати ће не треба, јер је посао залудан, безу-спјешан, а ми треба да радимо и упи-remo ондје и онако, како ћемо доћи до успјеха, који сви желимо.

Г. Фарли писао нам је подавно, да се у Манчестеру спрема митинг у корист Хришћана у Турској. Тај је састанак са-да био 19. Марта у вече и у њему по «В. Д.» доносимо овај извјештај:

Председник г. Хју Месон позва те секретар Ј. Л. Фарли прочита ова писма, којима се дотични извјештају што нијесу дошли.

Еарл Росел пише: —

Драги господине! — Мило ми је што чујем да је наређено, да се у Манчестеру држи јадан збор у корист Хришћана у Турској. То је праведна ствар, и устаници у Херцеговини имају право, што су изја-вили да у обећања султанова не могу имати вјере. С моје стране можете јавити да у помоћ устаницима прилажем још 50 фуната. — Част ми је и т. д.

Г. Ј. Л. Фарлу.

Росел.

Епископ манчестерски пише: —

Драги господине! — Будући сам био болестан, а лекар ми је забранио у вече излазити, то не могу учинити по жељи мојој да будем на томе збору. Ја нећу да проповједам нову кретоносну војну, али мислим, да по грозној и срамној тирани-ји, коју Турци чине, хришћанске силе не само су у праву, већ готово обавезане, да из руку портиних изишту потпуну гаран-цију за правичну и уставну управу у овим областима. — Част ми је и т. д.

Г. Ј. Л. Фарлу.

Ј. Манчестер.

Г. Тома Балзи пише: —

У Лондону, 9. Марта 1876.

Драги Господине! — Ја сам почаство-ван позивом да будем на збору пријате-ља Хришћанства у Турској и за неспре-чено раширење Хришћанства по цијелом царству. — С поштовањем

Г. Ј. Л. Фарлу.

Тома Балзи.

Г. Г. Ј. Монк пише: —

У доњему дому, 17. Марта 1876.

Драги Господине! — По све ми је немогуће у петак на вече доћи на збор у корист Херцеговаца, јер тога вечера морам бити у парламенту.

Ја сам у парламенту као и изван њега у многим приликама за последњих десет година изразио моје јаке симпатије за несрећне поданике портине, па не тре-ба ни да кажем, да велико сажаљење осјећам према онима, за које ви сада у Манчестеру своје гласе дижете. — Част ми је и т. д.

Г. Ј. Б. Фарлу.

Г. Ј. Монк.

Писма су добивена и од декана ман-честерског и од свештеника др. Гарета.

Председник рече: Још прије неко-лико неђа нађеравао је упутити писмо на манчестерске новине с једним прилогом па предложити, да се у овој вароши са-стане збор за Хришћане у Босни и Хер-цеговини. Прије пак него што је прилику уграбио, започеше избори, па је ту много заниман био те намјеру своју није могао испунити. У последње је вријеме читао «Тажмаске» дописе с бојног поља у Турској, и јако се тројавао патњама побеглих жена и дјеце. Из ових врло занимљивих извјештаја види је, да су ђеца и жене с домаћег огњишта отеране на морале утећи, и да су гнусни војници неваљале владе попалили и уништили куће и доб-ра јадним имаоцима, па због тих грозних дјела морадноне сиромаси сваку оскудицу и невољу трпјати. Кад је околности, под којима је овај збор сазван, проучио, по-будило се је у њему још већа сажаљење према патницима, које је прекрасном књигом Фарлином већ било побуђено. О-давно већ има тврдо мишљење о влади и стању о Турској. Држи да је немогуће, да Инглешка још један пут учини о-накву будалаштину, коју је учинила оним великим ратом, за који се рекло да је био за одржање цијелине турских земаља. Читао је и писма о социјалном стању Турске, која су стојала у јавним исто-вима, па што се владе и становништва мусломанског тиче, мисли да је то земља, која се утопила у највећу и злочину не-моралност. (Пљесак). Није рад с таким гаусним личностима, које је описао, им-ати посла, па прекоравла владу што прима посланика из те земље, као да се у њој на хришћански искрен начин влада. (Чу-јмо, чујмо)! Радовао би се, кад би ин-глешка ту земљу негисала. Рата се гну-ша, и кад би резултат зборовима, који се у Инглешкој држе, могао и најмање принијети к насилном посредовању у тур-ским стварима, он неби ни мали прет-дигао да се такав корак унаприједи. Ре-зултати рата деморалишу владу као и народе и њине идеје и извршаваје тих идеја праве ужасно грозним. Сажаљење, које осјећа и које би побудити хтјео, о-

сјећање је милосрђа према женама и ђе-ци у овим областима. У него вријеме без устезања исповједа своју озбиљну и срдачну жељу, да би народ у двијема по-буђеним областима задобио своју слободу и независност. (Пљесак). Ми смо мало шта знали о социјалном стању Турске. У том смотрењу г. је Кобден, који је више бесједно говорио о стању Турске, по своме обично лакој начину изразио своје мишљење о Турској. Свједочанства свих путника казују, да мусломани од својих порока, који се ни исказати не могу, изу-миру. Право стање Турске ми и непозна-јемо, јер се ни описати не да. Мјесто да се иоле поправља, оно је све грђе и грђе, и није му чудо што су се двије области дигле, него се чуди што се сви Хришћани у цијелој земљи нијесу одавно противу у-гњетавања дигли. Напомиње ријечи, које је лорд Каплајел прије 25 година, кад је био у Турској, рекао: «Кад оставимо ве-личанствене палате у престоници с њиним дивотним намјештајем, шта видимо по да-лекој просторији земље, која је природом и климом над свима другима обдарена? Питајте оне, који тамо живе: пуста села, необрађена поља, хајдуке по планинама, умртвљен закон, срамотно управу и народ, ког нестaje». Други путници нишући о со-цијалном стању Турске, описивали су сво-ја осјећања језиком мртвим. Пороци тамо овладавши тако су гадни, да се ушима инглешких мужева и жена не смију при-повједати. (Чујмо, чујмо)! Ми смо веома благодарни, што за министра спољних по-слова имамо министра Дербију. Ако смо икад имали министра, који би више него други заузет био да се народима остави да само собом управљају, то је такав лорд Дербија, и док он стоји на крми послова, неће опасности бити, да ће се грдне и лу-де погрешке правити, као што су оне, ко-је смо прије 24 године учинили. Међу тим удручени су народи добили право на наше симпатије, и ми борбе њихове пратимо у-чешћем, надајући се и вјерујући, да је близу вријеме, ће ћемо Бошњацима и Хер-цеговцима моћи да честитамо за њину сопственом снагом добивену срећну побје-ду. (Велико кликање).

Г. Лује Фарли подноси одлуку. Рече да у Турској Хришћани нијесу ни са сво-јим добрима, ни с чапћу и животом си-гурни. Ми у Инглешкој ни појма немамо како Хришћани зависе од милости Мусло-мана. Заклетва Хришћанина противу Тур-чина не прима се на суду. За тим припо-вједане свирепости, које Хришћани у Турској морају да подносе од Турака. Го-воране да је дошло вријеме, ће се тира-ство Турака над Хришћанима не може ви-ше трпјати. Инглешка, која је и незнајући допуштала та злочина, принуђена је да свој глас у овој ствари подигне. Од запо-вјести Султанових није се надати никаквом добром успјеху. Лудост би била, кад би се мислило, да ће Турци дати Хришћани-ма једнака права с Мусломанима. Пред-лаже дакле одлуку:

«Неправде и патње, што их Хриш-ћани у Турској, а особито они у Босни и Херцеговини морају да подносе, има право на практичне симпатије Инглеша».

Г. Р. Д. Раздеа потпомагање одлуку. Рече да сада има најмање 150,000 бјегу-наца, који су без куће и кућништа, и њи-ма је много горе, него што је раденицима по фабрикама, ће се памук преде, било за вријеме американоског рата. Тај је рат прошао, и фабрике се опет отвориле па раденици имали су заслуге. Али они лу-ди морали би се без сјемена за усјејава-ње њима и без начина да што год зара-де вратити своје разореном заичају. Ни-је само за то, што ја хоћу да се тим лу-дима помогне, што су они Хришћани. Ти људи и њихове жене и ђеца изложени су пропасти и глади, а то су довољни разло-зи да у нас симпатија траже и добију. Намјера је друштву овом да пошаље по-стељину послао и по једну Унгуертову пушку.

Одлука би усвојена.

Свештеник Р. Г. Грифит из Лондона

предложи да се усвоји и ова одлука:

«Збор одобрава цијел хришћанског

друштва за потпомагање Хришћана у Тур-

свој и отвара у Манчестеру новчану уни-
санију да се цјело друштво унаприједи».

Предлагач придодаше, да је председ-
ник уписао 100 фуната, Еарл Росел та-
кође 100 фунт. и г. С. Уотс 50 и г. Мор-
ли 500 фуната.

Г. Д. Бут потпомагао предложену
одлуку, и она би примљена.

Збор се за тим разишао, изјавивши
председнику благодарност.

Догађаји у свијету.

Јавили смо били, да је у Биогра-
ду аустројском консулу чињена од свети-
не мачија музика, због чега је он тражио
сатисфакцију, те сад званичне «Српске
новине» доносе ову изјаву:

«У неђељу на Цвијети, догодио се је-
дан у сваком погледу осудителан догађај
пред станом аустро-угарског консула у
Биограду. Једна гомила људи, заборавља-
јући на дужност поштовања представниш-
тва страних дворова, правила је тамо пе-
ред и ларму, која је ишла на вријећање
достојанства аустро-угарског заступништва.

Влада српска сажалевајући овакав
осудителан појав и најстрожије осуђујући
поступак људи, који овај неред произве-
доше, предузела је законите мјере проти-
в њих, а аустро-угарској влади дала пот-
пуну сатисфакцију, коју је она захтјевала».

«С. Петерб. Вједомости» оповргава-
ју одрешито вијест, да би цар Алексан-
дар карино одрешо се престола. Прије не-
колико времена побунила је фантастичка
вијест «Аугсб. Ал. Цт.га» читаву Јевропу
и изазвала силу политичких разматрања.
Када се је та вијест најтемељитије опро-
вргла, усудно се је исти лист на ново
тврдити, да има право. Сада су њемачки
часописи измислили опет нову; приповје-
вједају о некој «напетости» међу Русијом
и њемачком, која да је настала с тога,
што руска влада захтјева промјену париш-
кога трактата од г. 1855, зар тај трактат
није већ г. 1871 у битним уставима
знатно промјењен? Јест то заиста поли-
тичка околност вриједна сажалења, ако
уважимо, да њемачки листови немају на
темељу оваквих измислиштина навјешћују
рат међу Русијом и њемачком. Ми не
вјерујемо у тај рат, који би био свакако
велика несрећа за обадвије државе, као
и за читаву Јевропу. За то се ограђујемо
што одлучније против тенденциозних из-
мислиштина њемачких листова, као и
против вијестима листова њемачких».

У Атини проглашена је 12. о. м. о-
суда против министима, оптуженим ради
симоније. Оба оптужена министра Бала-
сопуло и Николупулос осуђена су на де-
сет и дванаест мјесеци тамнице и на
новчану глобу од 52,000 драхма. И тројица
митрополита, који су их подмртили, каж-
њени су великим новчаним глобама. Осим
тога сва петорица криваца има заједно
подмити судбени трошак од 50,000 драх-
ма. Овај ће примјер сигурно добро дјело-
вати на будуће грчке министре. Закону
задовољено је брзо и потпуно и тим до-
скочено сличним лоповштинама. Зло је са-
мо, што је такав као овај Николупулос
могао бити шест пут министром.

О унификацији турскога дуга
пишу «Аугсб. Ал. Цт.гу» из Цариграда од
7. Априла: «Унификација разних државних
дугова, коју је министарско вијеће закљу-
чило, одобрена је ових дана ирадом Сул-
тановом, али до сада није о том слиједила
никаква службена објава. Но из сигурна
извора дознајем следеће гледи темелних
точака ове операције. Разни зајмови пре-
творити ће се у један једини дуг, и то
с одбитком од 6% од издане главнице
свакога појединога зајма. За своту тим
начином редуцирану, дати ће се посједни-
ком нови наслови, са 6% на годину; осим
тога закључити ће се нов зајам од 8 ми-
лијона лира за амортизирање вишећег
дуга. (Ако ко даде новаца? У.) — Ми-
нистар трговине Махмуд паша (зет пре-
ђашњег Султана) и председник државно-
га вијећа Намик паша свргнути су, што
нијесу пристали уз овај закључак. Намик
паша је, како сам вам већ јавио, умиро-
вљен, Махмуд паша пак именован је пред-
седником казненог суда. Досадањи пред-
седник овог суда Ибраим паша, постао
је председником касације, чији досадањи
председник Садулах-бег именован је ми-
нистром трговине. Надаље је некадањи ми-
нистар јавних грађевина, Ехмед паша, и-
менован за турскога посланика код цар-
ског њемачког двора, а досадањи посла-
ник И. Аристарки свргнут је, како већ
за то, што се у једној сједници берлин-
скога географичкога друштва изразио, да
Турци морају бити пропраћени преко Бо-
фора. И турски посланик у Паризу, Са-

дик паша, очекује се ових дана овђе, то-
бож на доплет, али се по свој прилици
неће више вратити у Париз, ће његов по-
ложај није врло угодан, те ће ваљда о-
пет постати министром финансија». — И
тако у двојности положаја не зна себи
Турска другачије помоћи, него мијењају-
ћи сваки час своје највише достојанстве-
нике, чим се само умножава опћа сметња,
и катастрофа, која је неизбјегљива, само
помишљана.

— «Политика», која је, пошто је оп-
седно стање укинуто, опет почела излази-
ти у Марсезу, доноси ово писмо Гамбето-
во, које јасно показује, како република у
Француској, по томе и стање у Францус-
кој постаје све редовније, чвршће и на-
предније:

Поштовани пријатељу! Републикан-
ска демократија напоследје има владу, ко-
ја одговара њеном начелу, њеним правци-
ма и развиту њених интереса. Први пут
после осамдесет година произашла је ре-
публика из парламента, да се рашири
преко земље: француски је народ дјело
народне скупштине крјепко потврдио и
успркос свим запријекама, које је постави-
ла тако звана «конзервативна» реакција,
створио већину заступника, која је вољна
исто оноликом сталности колико мјером
остварити идеје напретка и цивилизације,
које су оставиштом наших неумрлих пред-
шастника, у законодавцу, управу и дјела
више у моралности. Као баштиници њи-
хових начела, проширили њиховим духом,
чуни зачућења за њихово пожртвовање,
имамо ми њихово дјело само наставља-
ти, позивајући се на њихове науке, али
погледом на различитост времена, окол-
ности, одношаја полазећи одлучно другим
путем. Они су освојили, ми морамо уздр-
жати, напљедовати њихово самозатајење
и несобичност, али свакога увјерити, да је
политика данас само онда у истину у-
спјешна и плодносна, ако се, на мјесто
ентузијазма и страха, води знаственим
начиним. Тамо, где су они заповједали,
морамо ми настојати увјерити, да су они
изненађивали, морамо ми промишљати, и
дочим су они могли бити без броја, мо-
рамо га ми настојати предобити и сачува-
ти. Ријечју, ми морамо политику сматра-
ти знаошћу и умјетношћу, а не више
бојем. Ми морамо од ње начинити више
оруђе напретка и морала; наше главне
кријености морају бити наука, промишља-
ње, марљивост, устрјашност, неускобљиво
самопоуздање. Ми морамо с тога понајпри-
је настојати предобити равнодушне или
непријатељске нам духове, доказати да
смо странка разбора, и око републике са-
купити све искрене, поштене, и за будућ-
ност домовине забринуте грађане. Ту за-
даћу мора преузети ваш лист, којег је
име годно изабрано, и ви ће те ми допу-
стити, да натукнем како ће те ви по мом
мијењу свој циљ најзгодније постићи. Ушљед
устава и спомена вриједних и одлучних
опћих избора ви не требате разглабати
политичких питања форме. Државни облик
установљен је неопозиво, и ако би се ико
усудио уздрмати или ослабити његов углед,
он би био бунитељ, који би се морао каз-
нити по закону. Ви се дакле неимате ви-
ше бавити државним теоријама, вама пре-
остаје само, да захтјевате од владе, да о-
на све степенне управе попуни просвеће-
ним и вјерним слугама републике. Ви и-
мате потпором народних заступника насто-
јати, да се темелито реформирају чинов-
ници централне власти, од министарства
па до најмање опћине, а при том не сми-
јете заборавити ни на заступство францу-
ске у иностранству. Ипак буди опажено, да
наша публицистичка дјелатност има погла-
вито развијати господарствене и друштво-
не силе народа. Читава земља мора се у-
вјерити, да република није само она вла-
да, која боље одговара духу слободе и до-
стојанства, који надахњује модерна друш-
тва, већ да је она осим тога најсигурније
јамство материјалног благостања и да ће
под њеним окриљем, под њеним нагоном
најбоље цвати подхватни дух, народна
радња, полет капитала, моћ штедње, у-
друживање, чудеса слободне трговине, ми-
рољубиви и плодотворни замјенити одно-
шаји народа. Та баш осјећање, да је ре-
публиканска политика у тијесном савезу
са сигурношћу и раширењем морале,
и копнене трговине, обрта и пољоделства,
од негда водило је на пут демократије
департамент ушћа Роне и моћну престол-
ницу средоземног мора. Скрајје је ври-
јеме, да наша иницијатива и наш ново у-
темељени лист, који је тако дуго и тако
ружно потлачило опседно стање, створите
у вашем департаменту средиште за све,
који хоће добро, за све енергије, за све
способности, да се стане на пут деклама-
цијама једних, живости других и да бу-
демо напокон виђели, да читава Прованса

ради за величину и срећу републиканске
Француске. Братински поздрав.

Опис манастира Мораче.

(Продужење).

С десне стране стоји надпис, у коме
су назначене све границе манастиру при-
надлежних земаља: «Боже во имја твоје
нека се зна црковнаја међа с морачијем
селим окол цркве ва дно Грли и Заградац
на праг над Приорицу од бријег од Лиско
брдо у воду на дно есока у крш више
Макаријеваче, страном право у Плочу на
врх бурица, право низ бријег у воду на
дно Китошевице у Плочу на врх Никоно-
ва управо у Преслице, на брду изнад Цр-
њина у воду на дно Сеоца право страном
у бријег Чско брдо у Цјек више Вонча у
крков виноград право у воденицу у Ми-
хи у Багрин слат у виноград у чијејев крш
на дно Ивановијех врата право црјеко
Глодин у врх Борје, паки потоком иза
Чвилац у Рјеку у врх Челина паки низ
воду низ Морача и грло мјеђа:

И паки да се зна црковнаја земља у
Горњој Морачи, оба поља и доње и горње
и Заградац и на Ррт Блатишта Риђи на
њива границе до брда и Равни вејех и
Црјемтишта, и паки да се зна на Лијешију
црковнија земља, поље свеје и Запрјеворје
веје, и паки што је извање земље у по-
следње вријеме прикупљено проигумен
Стефан приложу земљу у Серогошту а
други људи куписмо и Љуботиће, куписмо
у свијех Равњана: тогда провешу кир
Пајсеју патријарху пријестолом веа ерпски-
је земљи и митрополиту херцеговском кир
Логину и кир Пајсеју митрополиту будим-
љанском, и вејатог мјеста секо игумена
кир Антонију јермонаху, свјетлејши патри-
јарх с митрополити игуменом и сабором
свијатог манастира веи саборно рјеше, аш-
че кто обрештет се игумен или либо кто
продати или пременили, или отимити от
свих више речених баштин, такови имат
суд себе сотворити и с првими законопре-
ступници причтит се от вишперечених баш-
тинах тако и господствујушим биет по-
сикже си свјашчени сабор завјешча тако
бити в љето 7148 а от рожд. Христова
1639 круг солица 8 луње 4.

Из овога види се како се калуђери о чувању
манастирских земаља трудили, па бојећи
се да се неби како ни у манастиру хра-
њени записника с хартије избрисале, за-
писали су их боље сигурности ради на
зиду од цркве. Најпосље сумњајући, да
неби управа манастирских добара пала у
рукама раскопног човјека саборно про-
клеше свакога, који би се усудио прода-
ти или промјенити коју од више речених
земаља. Све више именоване земље и да-
насе су манастирски, а осим поменутих
манастир притјежава и још много и дру-
гих земаља, које су људи за своју и сво-
јих душу прилагали или су их калуђери
купили, као што су купили заслужни
Архимандрит Аксентије Шундић и Димит-
рије Радојевић на Јаворјама преко 250
коса ливаде.

Земљу у «Серогошту» за коју пише
да је манастиру приложно проигумен Сте-
фан сада је држе и уживају колашински
Турци, будући да је Серогошт и данас у
турској граници. У вријеме кад је Морача
под Турцима била, Турци на ову земљу
никаква права имали нијесу, него је њу
као и све друге земље манастир под сво-
ју управу држао. А пошто је Црна Гора
од Турске ограничена многе су турске
земље остале у црногорској држави сле-
дователно за поданике црногорске. По то-
ме и манастирска у Серогошту земља о-
стала је за поданике турске. Турци, који
су поменути земљу манастирску присвоји-
ли до скоро су манастиру годишње по 5
ока грођа слали у име кирије са поме-
нуте земље, а сада је то прекинуто. Рече-
на земља броји преко 60 коса ливаде и
неколико рала земље. Она је данас у ру-
кама Турчина Зејнела Ади-булића из Тре-
баљева у Колашину.

Изузмићући нешто мало земље и ли-
ваде код манастира, које је остављено код
настојатеља, друге су све дате под годиш-
њу аренду. Од свијех земаља манастир
годишње добија 1639 ф. и 9 гроша. Новци
се ови наплаћују са свршетком сваке го-
дине и предају се духовној власти на Це-
тиње. Настојатељ као и други чиновници
прима своју плаћу из касе. За поправку
манастирских зграда издаје се из опште
црквене касе с Цетиња, а остатак ма-
настирских новаца по високом ријењу ви-
соке власти троше се на школе.

Много би корисније било кад би се и
све ерпске опћине угледале на данашњу
управу манастира у Црној Гори, па на-
стојатељима одредиле пристојну годишњу пла-
ту, а остале на многим мјестима огромне
приходе манастира трошили на просвјетне
цјељи. У свакоме црногорском манастиру
смјештена је народна школа, којој је учи-

тељ у исто вријеме настојатељ манастира.
У праствара времена побожни људи нешто
из најсмиреније побожности, а нешто љуто
гоњени од противника Хришћанства прину-
ђени су били бјегати кроз удаљене непо-
годе времена и другог које чега трпили
свакојаке муке. Пустиници ти почели су
себи у пустињама посље правити за оби-
тавање своје мале ћелије, у којима су у
највећој смирености, посту и молитви тр-
пећи сваку оскудицу и молећи се Богу
дане своје проводили. Истина, — да су
многи пустиници удаљени од свијета у
једноме самоме богомољству дане земнога
живота свога проводили, а човјечијем ро-
ду осим доброга примјера и побожности
никакве заслуге учинили нијесу. Али опет
нико одрећи не може да многи пустиници
нијесу написали многе и разне за науку
човјечанског рода не оцјењене књиге, које
се и данас као драги камен њиховог рада
на корист цркве и народа употребљују. Од
таквих пустињских ћелија ушло је у о-
бичај посље правити манастире, и то не
у пустињама као прије него у народу
међу села, вароши и градове, а од старих
пустињака постало је данашње калуђерство.
(Свршиће се).

Прилози Херцеговцима у Црној Гори.

ДРЕНОВИТИЦА.

(Продужење).

Михајило Аврамов ф 13, поп Лука ф 10,
Живко Иванов ф 15, Митар Лазареви ф 10,
Милован Костин ф 15, Станиша Авра-
мов ф 6, Петко Милошеви ф 5, Митар Сре-
данов ф 10, Миљан Николић ф 10, Спасо-
је Милићев ф 4, Машо Вукићев ф 5, Саво
Завишин ф 3, Бошко Јованов ф 5, Марко
Срданов ф 8, Радоје Перов ф 3, Муса И-
бров ф 2, Перован Новакови ф 2, Мирко
Штепанов ф 2, Ђоко Јованов ф 2, Крсто
Ибров ф 2, Перован Вуксанов ф 4, Јаков
Богданов ф 4, Гавриле Марков ф 6, Сто-
јан Јовов ф 4, Завиша Усов ф 5, Јовица
Милошеви ф 5, Ђикан Радов ф 8, Никола
Секулин ф 4, Веко Раков ф 5, Шпиро
Јованов ф 5, Мунго Лучин ф 10, Павло
Микашеви ф 6, Благо Ђуров ф 3, Муса
Милутинови ф 2, Раде Радивојеви ф 2, Гру-
јица Вуксанов ф 2, Коста Кекови ф 4, Бла-
жо Милошеви ф 8, Марко Завишин ф 5.
(Продужење).

ШЕСТИ ИЗВЈЕШТАЈ

доброволних прилога приношених овдаш-
њем одбору у помоћ страдајућих
Херцеговаца.

Г. Корнел Јовановић из Новог Сада
преко г. Петра Рамадановића два сандука
свилаца, завоја, других крпа и робуштине.

Славно црњачко друштво «Јединство»
из овог мјеста што је сакупило приликом
позоришне представе нарочито удешене за
припомоћи страдајућу браћу Херцеговце
у банкноте ф 64 и 24 н.

Г. Стеван Вучетић од Бјелица из О-
десе три сандука са разним старим бјелим
рубљем и покривачима.

Котор, 14. Априла 1876.

Одбор.

ЦЕТИЊЕ, 7. Априла. — Од уред-
ништва бечке «Politische Correspondenz»
добили смо 14. о. м. овај телеграм:

«Јављено нам је, да ви подмјећете
«Пол. Кореспонденцију» оно, што она ни-
је никада казала; она није никада ка-
зала, да се кнез Црне Горе труди
око Србије, да се не противи утицају
кабинета бечкога и петербуршкога,
ни да је свјетовала Србији, да се др-
жи мирно. Намећући то «Пол. кореш.»
ви сте били обманути, или хотимичке рас-
простирате измислиштине».

Овај телеграм односи се на наш чла-
нак у прошлом листу, гдје смо доиста ка-
зали, да се у томе смислу «Пол. кор.»
изјаснило. Но пошто се сада «Пол. кор.»
на нас обратила са овом оградом, то смо
дужни изјавити: да онај цитат нијесмо у-
зели из «Пол. кореш.», на коју смо се
преплатили тек овога мјесеца, него из
биоградскога листа «Шумадије». Нијесмо
дакле могли «хотимично» донијети ту «из-
мислиштину», а од куда она у «Шумадији»
то нека «П. К.» уредништво «Шумадије»
пита. У осталом нама је узгредна ствар
је ли или није «П. кор.» оно казала. На-
ма је било жао, што смо у «Шумадији»
нашли ту неистину и онај пријекор у
чланку прошлога листа односно се једино
на «Шумадију». Међу тим држимо, да
ће «Шумадија» показати од куда јој онај
цитат из «П. кор.»

— Муктар паша кретао је у прошлу
Сриједу у Никшић, па се опет вратио у
Гацко, неуздајући се ваљда да ће моћи
продријети. Сад чујемо да је и опет кре-
нуо. Усташка војска налази се једнако у
Дугу.